

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол № 1 від “28 серпня ” 2018 р.

Зав. кафедри

Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Слободянюк Н.О.
проф. кафедри фінансів та
банківської справи, д.е.н.,
доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,6
самостійної роботи студента	6,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування знань з організації та функціонування бюджетної системи, визначення її ролі у соціально-економічному розвитку країни.

Завдання: засвоєння теоретичних основ формування й використання бюджетних коштів; розуміння засад бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; формуванні знань з питань функціонування державного кредиту та управління державним боргом.

Предмет: відносини з приводу формування і використання державного бюджету.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету.

Тема 2. Бюджет як головний фінансовий план держави.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної система.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.

Тема 6. Система доходів бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету.

Тема 8. Видатки держави на розвиток економіки.

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу.

Тема 10. Видатки бюджету на управління та оборону.

Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Тема 12. Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи побудови бюджетної системи країни					
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету.	12	2	2	-	8
Тема 2. Бюджет як головний фінансовий план держави.	12	2	2	-	8
Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.	12	2	2	-	8
Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної система.	12	2	2	-	8
Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.	12	2	2	-	8
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10	-	40
Змістовий модуль 2. Доходи і видатки бюджету України					
Тема 6. Система доходів бюджету.	14	4	2	-	8
Тема 7. Система видатків бюджету.	14	4	2	-	8
Тема 8. Видатки держави на розвиток економіки.	12	2	2	-	8
Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу.	14	4	2	-	8
Тема 10. Видатки бюджету на управління та оборону.	12	2	2	-	8
Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.	12	2	2	-	8
Тема 12. Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль.	12	2	2	-	8
Разом за змістовим модулем 2	90	20	14	-	56
Усього годин	150	30	24	-	96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар запитань і відповідей Сутність, призначення і роль бюджету	2
2	Семінар – розгорнута бесіда Бюджет як головний фінансовий план держави	2
3	Семінар з виконанням практичних задач Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2
4	Семінар – дискусія Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	2
6	Семінар запитань і відповідей Система доходів бюджету	2
7	Семінар запитань і відповідей Система видатків бюджету	2
8	Семінар – розгорнута бесіда Видатки бюджету на економічну діяльність держави і науку	2
9	Семінар з виконанням практичних задач Видатки бюджету на соціальний захист та соціальну сферу	2
10	Семінар запитань і відповідей Видатки бюджету на управління та оборону	2
11	Семінар – розгорнута бесіда Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	2
12	Семінар – дискусія Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль	2
Всього		24

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації щодо розміру поточного бюджетного дефіциту, обсягів та структури міжбюджетних трансфертів за регіонами, динаміки зміни показників доходної та видаткової частини бюджетів всіх рівнів на відповідну дату тощо.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи побудови бюджетної системи країни			
Семінар запитань і відповідей Сутність, призначення і роль бюджету	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: функції держави - визначальний чинник формування бюджету. Роль і місце бюджету у перерозподілених відносинах у суспільстві. Взаємозалежність ВВП, національного доходу та бюджету. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані із формуванням бюджету, та способи їх вирішення. Забезпечення оптимальності пропорції розподілу й перерозподілу ВВП. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку. Бюджетна модель суспільства, необхідність її формування в Україні. Роль і місце бюджету у фінансово-кредитному механізмі. Бюджет у системі фінансового забезпечення потреб соціально-економічного розвитку, сфера поширення бюджетного фінансування. Бюджетні асигнування як "мультиплікатори" економічного росту. Бюджет у системі фінансового регулювання, його визначальна роль у сукупності економічних методів управління економікою. Інструменти бюджетного впливу на соціально-економічний розвиток. Джерело [1-5,13].</p> <p>2. Самотестування. Підготовка до понятійного диктанту.</p> <p>3. Розв'язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Семінар – розгорнута бесіда Бюджет як головний фінансовий план держави	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: бюджет як основний фінансовий план держави. Склад і структура доходної і видаткової частин бюджету, фактори, що впливають на них. Відмінності між бюджетом як фінансовим планом і бюджетом як економічною категорією. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Бюджет як віддзеркалення економічної, соціальної і міжнародної політики держави. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Бюджетний процес і його складові. Завдання, принципи й методи бюджетного планування. Чинники, що</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей

		<p>визначають якість розробки бюджету. Виконання бюджету. Джерело [1-5,9,11]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	
<p>Семінар з виконанням практичних задач Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: бюджетний дефіцит як економічна категорія та показник стану бюджету. Модель визначення розміру бюджетного дефіциту. Дефіцит бюджету як один з макроекономічних показників, що характеризують сутність економічної моделі. Причини виникнення та джерела покриття бюджетного дефіциту. Характеристика бюджетного дефіциту як показник стану бюджету в якості фінансового плану держави. Аналітичний огляд бюджетного дефіциту України. Регулювання бюджетного дефіциту. Основні заходи щодо зниження бюджетного дефіциту. Зарубіжний та вітчизняний досвіди фінансування дефіциту бюджету. Джерело [1-5,23-27]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом аналізу дефіциту (профіциту) зведеного та державного бюджету; визначення складу та структури джерел фінансування дефіциту Державного бюджету в цілому та в розрізі за загальним і спеціальним фондами; рівня централізації валового внутрішнього продукту в бюджеті.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань</p>
<p>Семінар – дискусія Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: законодавча та нормативна бази функціонування бюджетної системи. Склад бюджетного законодавства. Бюджетний кодекс та його структура. Структура та принципи побудови бюджетної системи України. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення. Поєднання централізованих і децентралізованих бюджетів як основа демократичного бюджетного устрою. Альтернативні принципи встановлення взаємозв'язку централізованих і децентралізованих бюджетів: єдність бюджетної системи та автономність кожного бюджету. Види бюджетів. Центральний бюджет держави, його призначення. Місцеві бюджети, їх види. Централізовані регіональні бюджети та бюджети в поселеннях. Засади розмежування видатків між окремими бюджетами. Територіальний та відомчий підходи до розподілу видатків.</p>	<p>Тестування, проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень</p>

		<p>Фактори, що визначають порядок і пропозиції розподілу доходів між бюджетами. Закріплені та регулюючі доходи.</p> <p>Джерело [1-5,11,13, 15,18].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до презентації доповіді</p>	
<p>Семінар з виконанням практичних задач</p> <p>Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: характер і форми взаємовідносин між бюджетами. Суб'єкти, види, принципи організації міжбюджетних відносин в Україні. Нерівномірність економічного розвитку регіонів як передумова бюджетного вирівнювання. Субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації. Вертикальні та горизонтальні міжбюджетні відносини. Механізм міжбюджетних відносин як сукупність засобів (методів, форм, моделей, інструментів, інституціонально-правових структур). Переваги та недоліки централізованої та децентралізованої моделей міжбюджетних відносин. Система фінансового вирівнювання: форми, методи, інструменти. Джерело [1-5,13,18,23].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Самоперевірка знань шляхом розрахунку обсягу кошику доходів; визначення міжбюджетних трансфертів; оцінки фінансового нормативу бюджетної забезпеченості; розрахунку коефіцієнту вирівнювання.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань</p>
Разом змістовий модуль 1	40		
Змістовий модуль 2. Доходи і видатки бюджету України			
<p>Семінар запитань і відповідей</p> <p>Система доходів бюджету</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: економічна сутність і класифікація доходів бюджету. Класифікація бюджетних доходів за різними критеріями. Розділи бюджетної класифікації доходів бюджету. Склад і джерела доходів Державного бюджету. Склад та джерела доходів Державного бюджету згідно з Бюджетним кодексом. Доходи загального та спеціального фондів. Доходи місцевих бюджетів. Доходи місцевих бюджетів. Поточний бюджет та бюджет розвитку. Доходи місцевих бюджетів, що враховуються та не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Роль податкової системи у формуванні бюджетних доходів. Джерело [1-5,7,11,13,16,21].</p> <p>2. Самотестування.</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант</p>

		3. Підготовка до понятійного диктанту.	
Семінар запитань і відповідей Система видатків бюджету	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: економічна сутність видатків бюджету. Поняття видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Видатки Державного бюджету. Сутність видатків державного бюджету. Склад і структура видатків державного бюджету України. Класифікація видатків бюджету. Видатки місцевих бюджетів. Сутність видатків місцевих бюджетів, їх склад. Окремі напрямки видатків місцевих бюджетів та їх специфічність. Система бюджетного фінансування. Складові системи бюджетного фінансування (принципи, форми, методи). Головні розпорядники бюджетних коштів. Шляхи вдосконалення діючих форм бюджетного фінансування. Джерело [1-5,13,16,23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар – розгорнута бесіда Видатки бюджету на економічну діяльність держави і науку	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: економічна сутність видатків бюджету. Класифікація видатків бюджету. Окремі напрямки видатків місцевих бюджетів та їх специфічність. Система бюджетного фінансування. Складові системи бюджетного фінансування (принципи, форми, методи). Головні розпорядники бюджетних коштів. Шляхи вдосконалення діючих форм бюджетного фінансування. Джерело [1-5,7,11-13,21]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних задач Видатки бюджету на соціальний захист та соціальну сферу	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: форми й види соціального захисту населення. Склад видатків бюджету на соціальний захист населення, їх роль в умовах переходу до ринкової економіки. Адресні субсидії громадянам на житло і комунальні послуги. Види разової фінансової допомоги громадянам. Форми й методи фінансового забезпечення соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери, його організація. Основа кошторисного фінансування. Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура. Система заробітної плати вчителів і порядок планування фонду заробітної плати. Особливості кошторисного фінансування шкіл-інтернатів.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань

		<p>Фінансування дитячих дошкільних закладів. Бюджетне фінансування вищої освіти. Особливості кошторисного планування у вищих закладах освіти. Система заробітної плати працівників вищої школи. Позабюджетні кошти державних вищих закладів освіти. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Бюджетні заклади охорони здоров'я, організація їх кошторисного фінансування. Особливості організації фінансової діяльності закладів охорони здоров'я в умовах страхової медицини. Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків. Особливості кошторису бібліотек, будинків культури та інших культурно-освітніх закладів. Фінансування преси, радіо, телебачення. Фінансування розвитку фізичної культури і спорту, роль бюджету в державній підтримці олімпійського руху.</p> <p>Джерело [1-5,13,18,26].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Самоперевірка знань шляхом складання і перевірки кошторису загальноосвітніх шкіл; аналізу та оцінки системи заробітної плати медичних працівників; планування фонду заробітної плати працівників бюджетної сфери. Складання й перевірка кошторису лікарні. Розрахунок частки видатків на освіту, на охорону здоров'я, на культуру та мистецтво в загальній сумі видатків Державного бюджету. Визначення суми житлово-комунальних послуг, що підлягає сплаті сім'єю, та розміру житлової субсидії.</p>	
Семінар запитань і відповідей Видатки бюджету на управління та оборону	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування. Видатки бюджету на державне управління, їх склад. Утримання органів законодавчої і виконавчої влади. Видатки на судові органи і прокуратуру. Видатки на правоохоронні органи. Видатки на утримання податкової адміністрації та митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління.</p> <p>Джерело [1-5,8,13,17].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до понятійного диктанту.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар – розгорнута бесіда	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення</p>	Тестування, проведення дискусії,

Видатки бюджету на обслуговування державного боргу		<p>питань: економічна сутність державного боргу. Форми державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти державного кредиту, їх класифікація. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Державні позики як основна форма державного кредиту. Види цінних паперів з державних позик: облігації, казначейські зобов'язання (векселі). Класифікація державного кредиту. Державний борг, його структура. Управління державним боргом. Способи управління державним боргом.</p> <p>Джерело [1-5,13,17,19,25].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до презентації доповіді.</p>	заслуховування та обговорювання повідомлень
Семінар – дискусія Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: державний фінансовий контроль. Єдиний казначейський рахунок. Казначейство. Касове виконання бюджету. Кошторис. Кошторис доходів та витрат. Кошторисне фінансування. Кошторисно-бюджетне фінансування. Податковий контроль. Фінансовий контроль</p> <p>Джерело [1-5,7,13,18,19].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка до понятійного диктанту.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 2	56		
Разом	96		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні						Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1 Формування розуміння основ управління бюджетним дефіцитом		+						+				
2 Здатність визначати напрями бюджетної політики та аналізувати зміни в бюджетному законодавстві									+		+	
3 Володіння методами бюджетного планування, прогнозування і контролю у бюджетних установах; методикою розробки та виконання Державного та місцевих бюджетів								+				
4 Розуміння сутності та структури бюджетного устрою та бюджетної системи							+					
5 Аналізувати доходно-видаткову структуру консолідованого і державного бюджетів, її відповідність поточній макроекономічній ситуації				+					+			
6 Розраховувати та аналізувати показники внутрішньої і зовнішньої державної заборгованості		+							+			
7 Розуміння сутності та характеристики доходів та видатків бюджетів різних рівнів							+					
8. Уміння визначати напрями вдосконалення управління державним боргом											+	

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	0,5		0,5			1
Тема 2	0,5		0,5			1
Тема 3	1	2				3
Тема 4	0,5		1			1,5
Тема 5	0,5	2			5	7,5
Разом змістовий модуль 1	3	4	2		5	14
Змістовий модуль 2						
Тема 6	1		2			3
Тема 7	1		2			3
Тема 8	1		2			3
Тема 9	1	2	1			4
Тема 10	1		1			2
Тема 11	1		2			3
Тема 12	1		2	10	5	18
Разом змістовий модуль 2	7	2	12	10	5	36
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»

35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Слободянюк Н.О. Бюджетна система [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 312 с.
2. Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.
3. Бюджетна система [Текст] : навч. посіб. / Львів. держ. ун-т внутр. справ ; [уклад.]: Р. С. Сорока, І. Г. Благун. - Л. : ЛьвДУВС, 2011. - 234 с.
4. Бюджетна система України [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [В. М. Опарін та ін.] ; за заг. ред. В. М. Опаріна ; Держ. навч.-наук. установа "Акад.фін. упр." - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 390 с. : рис., табл.
5. Бюджетна система. Вишкіл студії [Текст] : [навч. посіб.] / [Юрій С. І. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. І. Юрія, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : ТНЕУ, 2010. - 423 с.
6. Бюджетна система України: проблемні питання [Текст] : монографія / [Л. А. Васютинська та ін. ; за заг. ред. В. Г. Баранової] ; Одес. нац. екон. ун-т. - Одеса : Атлант, 2013. - 251 с. : рис., табл
7. Василик, О. Д. Бюджетна система України [Текст] : підруч.для студ. вищ. навч. закл. / О. Д. Василик, К.В. Павлюк ; КНУ ім.Т. Шевченка . – К. : Центр навч. л-ри, 2004 . – 544с
8. Нескородева, І.І. Бюджетна система в структурно-логічних схемах [Текст] : навч. посіб. / І. І. Нескородева ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ІНЖЕК, 2012. - 173 с.
9. Чала, Н.Д. Бюджетна система [Текст] : навч. посіб. / Н. Д. Чала, Л. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 с.

Допоміжна

10. Бюджетна і податкова система України у запитаннях і відповідях [Текст] : навч. посіб. / [М. І. Бондар та ін.] ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр." - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 333 с
11. Бюджетна система України та Євросоюзу [Текст] : монографія / С. О. Булгакова [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук., проф., акад. НАПН України А.

- А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.- екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. - 396 с.
12. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
 13. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.
 14. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. 4-те вид. / Олена Романівна Романенко / – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
 15. Чала Н. Д. Бюджетна система: навч. посіб. / Н.Д. Чала, Л.В. Лазоренко. – К.: Знання, 2010. – 223 с.

Інформаційні ресурси

16. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
17. Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
18. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
19. Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
20. Матеріали офіційного сайту Міністерства доходів і зборів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>
21. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
22. Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616
23. Малишко В.В. Реформування бюджетної системи України [Електронний ресурс] / В. В. Малишко // Економічний вісник університету . - 2013. - Вип. 20(1). - С. 158-162. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/есву_2013_20\(1\)_33.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/есву_2013_20(1)_33.pdf)